

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

۳۰ درصد ضایعات در چرخه تولید و توزیع محصولات کشاورزی

پژوهش
تجزی
معاونت سیاسی
صدا و سیما

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مهدی ناجی

۲	..... مقدمه
۳	..... وضعیت فعلی ضایعات محصولات کشاورزی در ایران و جهان
۴	..... * ضایعات مواد غذایی به تفکیک مراحل مختلف پس از برداشت در ایران، کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته
۴	..... * ضایعات جهانی مواد غذایی به تفکیک نوع محصول در مراحل مختلف تولید تا مصرف
۵	..... * میزان تولید، حدود ضایعات و اولویت کشوری در برنامه کاهش ضایعات محصولات زراعی
۶	..... * میزان تولید، حدود ضایعات و اولویت کشوری در برنامه کاهش ضایعات محصولات باغی
۶	..... چرخه تولید محصولات کشاورزی و حلقه مغفول پس از برداشت (در ایران)
۶	..... بی توجهی به صنایع تبدیلی و تکمیلی در کشور
۷	..... * مراقبت های نامناسب پس از برداشت ضایعات محصولات کشاورزی
۸	..... ضایعات ۳۰ میلیون کیلویی پرتقال در اردیبهشت ماه ۱۴۰۰
۸	..... پشت پرده نابودی ۳۰ هزار تن پرتقال در انبارها چه بود؟
۹	..... رد پای دلالان در نابودی میوه های عید!
۱۰	..... بی توجهی باغداران به پیشنهاد ستاد تنظیم بازار برای عرضه میوه
۱۰	..... کلام آخر

بسمه تعالی

□ مقدمه

سالانه در جهان حدود ۴ میلیارد تن مواد غذایی تولید می‌گردد که از این مقدار ۱/۲ تا ۲ میلیارد تن تحت شرایط و روش‌های نامناسب برداشت، حمل و نقل، ذخیره سازی، توزیع و مصرف تبدیل به ضایعات گردیده و از دسترس مصرف کننده خارج می‌شود. بر اساس گزارش فائو، حدود ۵۰ درصد محصولات تولید شده در جهان در مراحل تولید و مصرف به صورت ضایعات از چرخه مصرف خارج می‌شود. ارزش این حجم بالای ضایعات و هدررفت مواد غذایی بالغ بر ۱ تریلیون دلار در سال برآورد شده و سهم کشورهای در حال توسعه در این میان معادل ۳۱۰ میلیارد دلار می‌باشد. ضایعات کشاورزی و هدر رفت مواد غذایی در ایران بنا بر برآوردهای به عمل آمده حدود ۳۰ درصد در سال تخمین زده می‌شود که این مقدار حدود ۳ درصد از کل ضایعات تولیدات کشاورزی و دور ریز مواد غذایی در جهان است. طبق آمار فائو، سالانه حدود ۴۳/۵ درصد از محصولات کشاورزی اساسی در کشورهای در حال توسعه در اثر آفات، بیماری‌ها، علف‌های هرز، خشکسالی و ... در مراحل مختلف تولید، پس از برداشت، فرآوری، توزیع و مصرف از بین می‌رود. آمارهای جهانی نشانی نشان می‌دهد که در کشورهای در حال توسعه، به‌طور متوسط ۲۴ درصد از میوه‌جات و حدود ۴۲ درصد از سبزیجات در فاصله تولید تا رسیدن به دست مصرف کننده از بین می‌رود. در ایران نیز بر اساس آخرین برآوردها، حدود ۱۶ درصد از محصولات زراعی و حدود ۲۸ درصد از تولیدات باغی در مراحل مختلف تولید تا مصرف از بین می‌رود.

بر اساس مطالعات صورت گرفته، حدود ۹۰ درصد کل ضایعات برآورد شده برای ۶۰ محصول باغی و زراعی مورد مطالعه، مربوط به ۲۰ نوع محصول (گندم، گوجه فرنگی، سیب زمینی، چغندر قند، انگور، نباتات علوفه ای، دانه های روغنی، سیب، ذرت دانه‌ای، پرتقال، سبزیجات، شلتوک، جو، پیاز، هندوانه، نارنگی، یونجه، خرما، لیمو شیرین و خربزه) بوده است. در این میان، شلتوک با ۵ درصد و انگور با ۳۴ درصد به ترتیب کم‌ترین و بیشترین ضایعات را داشته‌اند. در حال حاضر سالانه و به طور متوسط حدود ۱۰۰ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی در ایران تولید می‌شود که حدود ۱۶/۵ میلیون تن آن به صورت ضایعات از چرخه مصرف خارج می‌شود. این مقدار ضایعات معادل محصول تولید شده در سطح حدود یک میلیون هکتار یعنی ۱۲ درصد سطح زیر کشت محصولات آبی کشور است. به بیانی دیگر، اگر برای تولید یک کیلوگرم محصول کشاورزی، بر اساس بهره‌وری متوسط آب در کشور ۸۳۰ لیتر آب مصرف شود، برای ۱۶/۵ میلیون تن تقریباً ۱۳/۷ میلیارد متر مکعب آب هدر می‌رود که معادل ۱۸ درصد آب مصرفی در بخش کشاورزی است. طی یک برآورد کلی، اگر هر کیلوگرم از این انبوه ضایعات فقط ۰/۷ دلار ارزش داشته باشد، از گذر این خسران، سالانه ۱۶ تا ۱۸ میلیارد دلار سرمایه کشور از دست می‌رود. از این رو به نظر

می‌رسد که با پرداختن و عنایت ویژه به جایگاه مراقبت‌ها و فناوری‌های پس از برداشت محصولات کشاورزی و توسعه صنایع تبدیلی بتوان از ضایعات محصولات کشاورزی به میزان قابل توجهی کاست. با کاهش ضایعات محصولات کشاورزی علاوه بر بازگرداندن حجم قابل توجهی از محصولات به چرخه مصرف، گام‌های بلندی نیز در راستای افزایش بهره‌وری منابع تولید، از جمله آب و سایر نهاده‌های تولید (خاک، کود، سم، سوخت و انرژی) می‌توان برداشت. به عبارتی دیگر با کاهش ضایعات، محصولات کشاورزی متناهی بدون استفاده و فشار بر کمیت و کیفیت منابع تولید، به بازار مصرف باز می‌گردد.^۱

□ وضعیت فعلی ضایعات محصولات کشاورزی در ایران و جهان

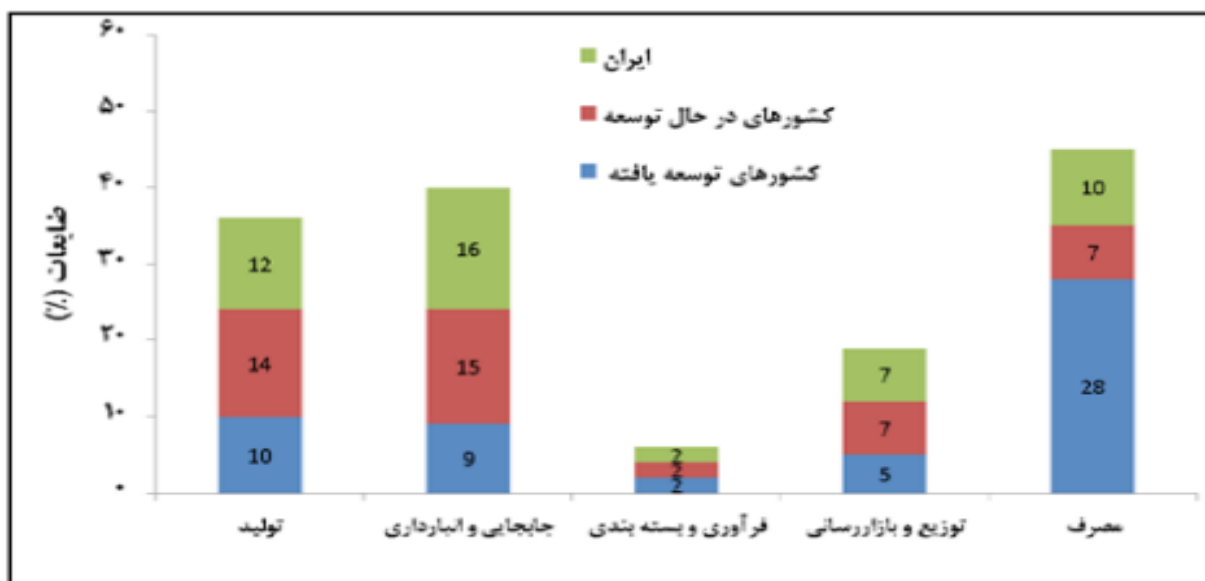
سالانه در جهان ۴ میلیارد تن مواد غذایی تولید می‌گردد که از این مقدار حدود ۳۰ تا ۵۰ درصد در اثر شرایط و روش‌های نامناسب برداشت، حمل و نقل، ذخیره‌سازی، توزیع و مصرف از بین می‌رود. این بدان معنی است که ۱/۲ تا ۲ میلیارد تن مواد غذایی تبدیل به ضایعات گردیده و از دسترس مصرف‌کننده خارج می‌شود. شکل‌های ۱، ۲، ۳، ۴ به ترتیب میزان ضایعات جهانی مواد غذایی به تفکیک ایران، کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته و به تفکیک نوع محصول در مرحله تولید و مراحل مختلف پس از تولید را نشان می‌دهد. این حجم از ضایعات علاوه بر اینکه از نظر فنی و اقتصادی بسیار نامناسب و غیر قابل پذیرش است، در تضاد با آموزه‌های دینی و دستور صریح خداوند تبارک و تعالی است.^۲

با مدیریت و کاهش ضایعات، این حجم از ضایعات می‌تواند به عنوان مواد غذایی در چرخه مصرف قرار گیرد. به عبارت دیگر، امکان افزایش ۶۰ تا ۱۰۰ درصدی مواد غذایی تنها با مدیریت ضایعات وجود دارد که فرصتی بسیار مغتنم برای جامعه جهانی است. فرصتی بزرگ و استثنایی که به‌طور همزمان آزادسازی اراضی زیر کشت، کاهش مصرف آب و انرژی را به ارمغان می‌آورد.

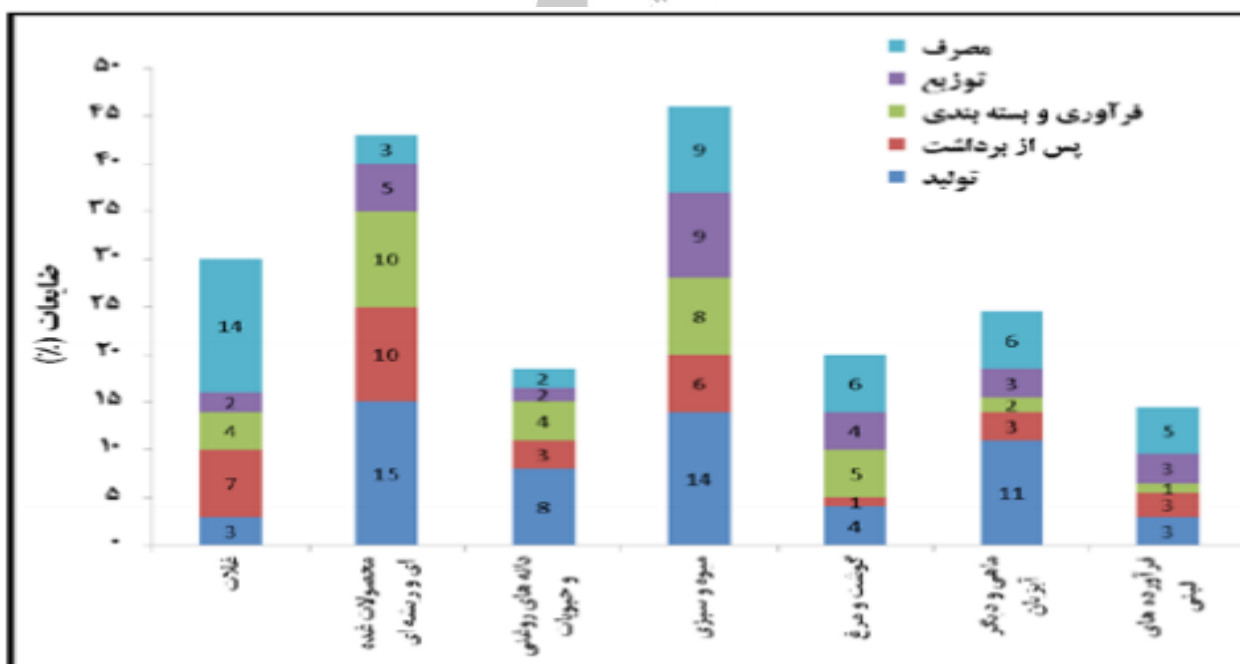
^۱ - <http://www.aeri.ir/WebFiles/WebGenerator/Files/pdf912>، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی.

- اعراف، آیه ۳۱ ۲

* شکل ۱: ضایعات مواد غذایی به تفکیک مراحل مختلف پس از برداشت در ایران، کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته

* شکل ۲: ضایعات جهانی مواد غذایی به تفکیک نوع محصول در مراحل مختلف تولید تا مصرف

طبق آمارهای رسمی فائو، سالانه حدود ۴۳/۵ درصد محصولات اساسی کشاورزی در کشورهای در حال توسعه در اثر آفات، بیماری‌ها، علف‌های هرز، خشکسالی و ... در مراحل مختلف از جمله پس از

برداشت از بین می‌رود. در ایران بر اساس آخرین برآوردهای وزارت جهاد کشاورزی، حدود ۱۶ درصد از محصولات زراعی و حدود ۲۸ درصد از تولیدات باغی در مراحل مختلف تولید تا مصرف از بین می‌رود.^۱

در حال حاضر سالانه و به طور متوسط حدود ۱۰۰ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی در ایران تولید می‌شود؛ که با فرض حفظ شرایط موجود سیستم‌های پس از برداشت، برای تأمین غذای مورد نیاز جمعیت اضافه شده تا سال ۱۴۳۰ می‌بایست حداقل ۱۵ تا ۲۰ میلیون تن محصول قابل مصرف بیشتری در دسترس آحاد جامعه قرار گیرد. بر این اساس، تأمین و حفظ سطح امنیت غذایی کشور یکی از بزرگترین چالش‌های پیش‌روی دولتمردان خواهد بود.

* شکل ۳: میزان تولید، حدود ضایعات و اولویت کشوری در برنامه کاهش ضایعات محصولات زراعی

ردیف	نوع محصول	میزان تولید (میلیون تن)	حدود ضایعات (%)	الویت کشوری در برنامه کاهش ضایعات
۱	گندم	۱۰/۵۸	۱۵	۱
۲	گوجه‌فرنگی	۶/۲۳	۳۰	۲
۳	سیب‌زمینی	۴/۹۹	۲۰	۳
۴	دانه‌های روغنی	۰/۳۴	۱۳	۷
۵	ذرت دانه‌ای	۱/۶۷	۱۱	۹
۶	خیار	۱/۵۶	۱۶	۴۰
۷	شلتوک	۲/۳۵	۵	۱۲
۸	جو	۲/۹۵	۱۰	۱۳
۹	پیاز	۲/۰۶	۱۶	۱۴
۱۰	هندوانه	۴	۱۸	۱۵
۱۱	خریزه	۱/۵۵	۱۷	۲۱

^۱ - سند برنامه مدیریت کنترل و کاهش ضایعات محصولات کشاورزی، ۱۳۸۸؛ فائو، ۲۰۱۲

* شکل ۴: میزان تولید، حدود ضایعات و اولویت کشوری در برنامه کاهش ضایعات محصولات باغی

ردیف	نوع محصول	میزان تولید (میلیون تن)	حدود ضایعات (%)	الویت کشوری در برنامه کاهش ضایعات
۱	انگور	۳/۰۵	۳۴	۵
۲	سیب	۳/۴	۲۸	۸
۳	پرتقال	۱/۹۳	۳۰	۱۰
۴	نارنگی	۰/۷	۳۱	۱۶
۵	خرما	۱/۰۴	۲۰	۱۸
۶	لیموترش	۰/۴۸	۲۶	۱۹
۷	لیموشیرین	۰/۵۱	۲۶	۲۰
۸	انار	۰/۹۹	۲۵	۴۱
۹	هلو	۰/۷۱	۳۰	۲۴
۱۰	گیلاس	۰/۲۹	۳۰	۲۸

□ چرخه تولید محصولات کشاورزی و حلقه مغفول پس از برداشت (در ایران)

بررسی‌های مقدماتی انجام شده نشان می‌دهند که قسمت عمده ضایعات در ایران و کشورهای در حال توسعه مربوط به مراحل برداشت و پس از برداشت است. به‌رغم توجه کم‌رنگ به کاهش ضایعات در مراحل پیش از برداشت یعنی کاشت، داشت و حین برداشت، مرحله پس از برداشت حلقه مغفول مانده زنجیره اصلی کاهش ضایعات می‌باشد. این در حالی است که مراقبت‌های پس از برداشت شامل اقداماتی چون سرد کردن، بسته‌بندی، حمل و نقل، انبارداری، فرآوری محصول و صنایع تبدیلی و تکمیلی نقش بسیار مهمی در کشاورزی دارد. در این خصوص آمارهای جهانی نشان می‌دهد که در کشورهای در حال توسعه به طور متوسط ۲۴ درصد از میوه جات و حدود ۴۲ درصد از سبزیجات در فاصله تولید تا رسیدن به دست مصرف‌کننده از بین می‌روند.^۱

□ بی‌توجهی به صنایع تبدیلی و تکمیلی در کشور

متأسفانه در ایران صنایع تبدیلی و تکمیلی کمتر مورد توجه بوده و یا در برخی موارد نیز می‌توان گفت مورد توجه نبوده است که نتیجه آن در سال‌های اخیر به وضوح مشاهده گردیده است. به طوری که در برخی از موارد حتی عدم برداشت محصول (مانند هندوانه، گوجه فرنگی، سیب درختی و غیره) از مزرعه و باغ دیده شده است. ضایعات خرما، دفن کردن سیب زمینی، ماندن سیب درختی به مدت ۱۰ ماه در سردخانه و ده‌ها مثال دیگر نمونه‌هایی از وجود این مشکل در کشور عزیزمان در سال‌های اخیر است. دلیل به وجود آمدن چنین مواردی عدم دسترسی به بازارهای جهانی به دلیل کیفیت پایین، تولید زیاد محصول در یک بازه زمانی کوتاه و در اختیار نداشتن زیرساخت‌های لازم نگهداری است و تنها راه نجات آن، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های پس از برداشت و واحدهای صنایع

^۱ - سند برنامه مدیریت کنترل و کاهش ضایعات محصولات کشاورزی، ۱۳۸۸؛ میرمجیدی، ۱۳۸۸.

تبدیلی در مناطق تولید به منظور کاهش ضایعات و تبدیل نعمت‌های ارزشمند خداوند به محصولات با ارزش افزوده بالاتر می‌باشد.^۱

* مراقبت‌های نامناسب پس از برداشت ضایعات محصولات کشاورزی

متأسفانه نیمی از برخی محصولات کشاورزی در کشور در فاصله مراحل کاشت تا برداشت از چرخه مصرف خارج می‌شود و این مسئله متأثر از کمبود تجهیزات و فرسودگی ماشین‌آلات کشاورزی و نقصان در مرحله فرآوری و بسته‌بندی استاندارد در این زمینه است. پایین آوردن آستانه ضایعات، کمک شایانی به افزایش تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده بالاتر خواهد نمود. برای بهبود این وضعیت باید چالش‌های مدیریت پس از برداشت محصول را مورد بررسی زیربنایی و اصولی قرار داده و همچنین توجه اساسی در زمینه بهبود سیستم حمل و نقل، طبقه‌بندی محصولات بر حسب کیفیت و فرآوری محصولاتی که در حین مرحله برداشت آسیب دیده‌اند، از اهمیت خاصی برخوردار است و این امر باعث کاهش قیمت تمام شده محصولات کشاورزی خواهد شد. بازاریابی محصولات کشاورزی خود یکی از مقوله‌های مهم در زمینه ضایعات محصولات کشاورزی است و لذا پیش‌بینی نادرست تقاضای بازار یک پرده از تراژدی ضایعات محصولات کشاورزی است.

اگر در زمینه بازاریابی تأمل و دقت نظر کافی داشته باشیم ضایعات تا حد بسیار زیادی کاهش می‌یابد. بخشی از میزان بالای ضایعات محصولات کشاورزی به دلیل تجارب ناقص مدیریتی در تصدی و

^۱ - <http://www.aeri.ir/WebFiles/WebGenerator/Files/pdf9712.pdf>، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی.

سیاست انبارهای سردخانه‌دار، نداشتن اطلاعات تکنیکی در توزیع امکانات و تکنیک‌های حمل و نقل، فقدان یک برنامه فروش برای مجموعه برنامه‌های خرید و عموماً سیاست‌های غیرواقعی قیمت‌گذاری رخ می‌دهد. واقعیت آن است که فعالیت‌های چاره‌ساز زیادی برای پایین آوردن میزان ضایعات وجود دارد که پیش‌نیاز آنها اولویت‌بندی بهتر و تأمل بیشتر در برنامه‌ریزی‌های عملی است.

□ ضایعات ۳۰ میلیون کیلویی پرتقال در اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

به گزارش تسنیم، فساد سیب و مرکبات در اردیبهشت‌ماه موضوع جدیدی نیست. هر ساله این اتفاق روی می‌دهد و کسانی که در زمستان در مقابل پرتقال ۳۰ هزار تومانی سکوت کرده بودند، اکنون از فاسد شدن هزاران تن پرتقال خبر می‌دهند. یکی ممنوعیت صادرات را بهانه فساد پرتقال‌ها عنوان می‌کند و دیگری دولت را مقصر می‌داند و می‌گوید شب عید گفتیم پرتقال‌های تنظیم بازاری را ۱۱، ۱۲ هزار تومان توزیع کنند، اما کسی توجهی نکرد. تولید سیب و مرکبات در سال گذشته به قدری زیاد بود که دولت در ابتدای پاییز تصمیم داشت برای شب عید ذخیره‌سازی نداشته باشد، اما بنا به دلایلی در آذرماه ذخیره‌سازی میوه را برای شب عید به میزان محدود انجام داد و واردات موز را به صادرات سیب منوط کرد و دی‌ماه نیز مجوز صادرات پرتقال را صادر کرد، اما در کمتر از دو هفته قیمت‌ها سر به فلک کشید و صادرات ممنوع شد.^۱

□ پشت پرده نابودی ۳۰ هزار تن پرتقال در انبارها چه بود؟

در روزهای اخیر، خبر فاسد شدن هزاران تن پرتقال و سیب، آن هم در شرایطی که بسیاری از مردم به دلیل فشارهای اقتصادی، قادر به تهیه آن نیستند، باعث ناراحتی بسیاری از افراد شده است، حال آن که در اسفندماه سال گذشته، پیشنهاد غرفه‌های رایگان از سوی ستاد تنظیم بازار مطرح شد، ولی با دست رد باغداران و تشکل‌ها مواجه شده بود. در زمستان سال گذشته بود که قیمت بالای میوه‌ها، داد همه مردم را درآورد و برای نمونه قیمت پرتقال به کیلویی سی هزار تومان هم رسید.

قیمت میوه آن قدر افزایش یافت که حتی رهبر انقلاب در روز درختکاری به این مسئله واکنش نشان داد و گفت: "متأسفانه امروز وضع معیشت مردم خوب نیست؛ این غصه بزرگی است برای ما. گرانی‌ها زیاد است؛ شما ملاحظه کنید شب عید، قیمت میوه و مانند این‌ها خیلی گران است؛ میوه فراوان، اما قیمت‌ها بسیار بالا

حالا تنها در مدت کوتاهی از شروع سال جدید، خبر فاسد شدن میوه‌ها و به طور مشخص، از بین رفتن هزاران تن پرتقال در انبارها، کام بسیاری از مردم را تلخ کرده است. اما جزئیات این موضوع و اتفاق تلخ چیست؟

در این باره، مصطفی دارایی‌نژاد، در گفت‌وگوی تلفنی با یک برنامه تلویزیونی در خصوص موضوع فساد میوه‌های دپو شده در انبارها و سردخانه‌ها، ضمن تایید این موضوع، میزان تولید مرکبات در کشور را در حدود ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تن

^۱ - خبرگزاری تسنیم، ۱۴۰۰/۲/۴.

اعلام کرد و گفت: در حال حاضر موجودی پرتقال کشور حدود ۱۰۰ هزار تن است که ۸۰ درصد این موجودی در انبارها و ۲۰ درصد آن در سردخانه‌هاست.^۱

□ رد پای دلالان در نابودی میوه های عید!

رئیس اتحادیه میدان مرکزی میوه و تره بار در ادامه با تشریح وضعیت پرتقال‌های دپو شده در انبارها و سردخانه‌ها، تهدید فساد این محصولات را تایید کرد و افزود: دپو این محصولات در انبارها و سردخانه‌ها، بیشتر توسط دلالان و واسطه‌ها انجام شده است و ما پیش از عید و در سال گذشته به این افراد نسبت به این موضوع، بارها هشدار داده بودیم که با توجه به فراوانی بار و تولید در کشور، با عرضه محصولات خود در زمان مناسب، هم قیمت‌ها در بازار متعادل و هم با افزایش فروش، از خسارات احتمالی جلوگیری می‌شود؛ اما برخی از دلالان به طمع سود بیشتر، بارها را نگه داشتند و از عرضه آن‌ها به بازار خودداری کردند و در حال حاضر ۳۰ هزار تن از این ۱۰۰ هزار تن پرتقال موجود در انبارها و سردخانه‌ها در حال از بین رفتن است.

دارایی‌نژاد با تاکید بر اینکه ۸۰ درصد این میوه‌های دپو شده متعلق به دلالان و واسطه‌هاست، تصریح کرد: در شرایط اقتصادی که کشور دارد، انبار محصولات به نیت افزایش قیمت نه تنها باعث ایجاد تنش و افزایش فشار به معیشت و اقتصاد خانواده‌ها و برهم خوردن آرامش بازار می‌شود، بلکه با کاهش قدرت خرید مردم نتیجه‌ای جز تحمیل خسران به دلالان نخواهد داشت. وی در پایان با تکذیب نقش ستاد تنظیم بازار در این موضوع، تصریح کرد: این باورها و فساد محصولات دپو شده در انبارها و سردخانه‌ها ربطی به ستاد تنظیم بازار و وزارت صمت ندارد، و میوه‌های خریداری شده برای تنظیم بازار شب عید، تنها ۲۰ هزار تن بوده است که طبق روال هر سال به منظور جلوگیری از افزایش قیمت‌ها و تامین کالا در بازار انجام شد که بخشی از آن در ایام عید به بازار عرضه شد و بخش باقی مانده نیز در حال عرضه است و این دو موضوع کاملاً مجزا از هم هستند. قاسم نوده فراهانی رئیس اتاق اصناف تهران نیز طی مصاحبه‌ای در چهارم اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ با بیان اینکه برای تنظیم بازار میوه شب عید، ستاد تنظیم بازار مانند سنوات قبل، اقدام به خریداری میوه کرد، افزود: ستاد تنظیم بازار بر اساس آمار و رصد بازار کشور، حدود ۲۰ هزار تن پرتقال را برای تنظیم بازار میوه شب عید خریداری کرد که چهار هزار تن آن برای استان تهران در نظر گرفته شده بود. نوده فراهانی در ادامه افزود: بنابراین اینکه این حجم از میوه در انبارها و سردخانه‌ها دپو شده است، ربطی به وزارت صمت و تنظیم بازار میوه شب عید ندارد. وی در بخش دیگر صحبت‌های خود با تاکید بر اینکه میوه موجود در سردخانه‌ها، از باغداران خریداری شده است، افزود: مقصر این اتفاق خریدارانی هستند که میوه را در انبارها و سردخانه‌ها دپو کردند و حاضر نبودند زمانی که تقاضا در بازار وجود داشت، میوه را با قیمت مناسب و پایین عرضه کنند و حالا که تقاضای این اقلام کاهش پیدا کرده است، با تهدید فساد میوه روبرو شدند.

رئیس اتاق اصناف تصریح کرد: سال گذشته شاهد افزایش قیمت غیرمنطقی میوه در بازار بودیم و اگر این افراد، میوه را در همان زمان با قیمت پایین به بازار عرضه کرده بودند و به سود متعارف و منطقی راضی بودند، این اتفاق نمی‌افتاد.

^۱ - تابناک، ۱۴۰۰/۲/۴.

نوده فراهانی با تاکید بر اینکه بر اینک در سردخانه‌ها با تنظیم بازار میوه شب عید مربوط نیست، اظهار داشت: این دو موضوع کاملا جدا از یکدیگر هستند و ستاد تنظیم بازار برای جلوگیری از سوءاستفاده سودجویان و دلالتان با تامین برخی کالاها و اقلام، وظیفه دارد تا این اقلام را با قیمت مناسب به بازار عرضه کند که این هدف در ایام عید حاصل شد و شاهد عرضه میوه‌های شب عید به میزان کافی و با قیمت مناسب در بازار بودیم.

□ بی‌توجهی باغداران به پیشنهاد ستاد تنظیم بازار برای عرضه میوه

به علاوه در ۱۵ اسفندماه سال ۱۳۹۹ عباس قبادی، دبیر ستاد تنظیم بازار در خبر ۲۱ گفت: با توجه به بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر گرانی اقلام اساسی تمام تلاش خود را برای تامین بازار شب عید و در ادامه آن ماه رمضان به کار گرفته ایم. از هفته آینده عرضه میوه شب عید آغاز خواهد شد و این عرضه تا سال آینده نیز ادامه خواهد داشت. وی افزود: ذخایر اقلام اساسی و شب عید کامل انجام شده است و از تشکل‌ها و باغداران برای عرضه مستقیم میوه و اقلام اساسی در غرفه‌های رایگان دعوت می‌کنیم.

همچنین در ۲۱ اسفندماه سال گذشته بود که سیدسعید راد، مدیر عامل سازمان میادین میوه و تره‌بار شهرداری تهران در حاشیه جلسه کارگروه ستاد تنظیم بازار گفت: در این جلسه با اعلام آمادگی همه بخش‌های خصوصی و دولتی، مقرر شد با در اختیار گذاشتن غرفه رایگان به بخش تولید در ۸۰ نقطه در سطح تهران، امکان عرضه مستقیم میوه فراهم شود.

□ کلام آخر

ضایعات موجود در بخش کشاورزی اثرات منفی قابل ملاحظه‌ای بر رشد و توسعه کشور این در حالی است که ضایعات در تمام مراحل تولید از کاشت تا برداشت و پس از برداشت وجود دارد اما بیشترین میزان ضایعات در بخش کشاورزی در مراحل پس از برداشت و به هنگام فرآوری و بازاریابی ایجاد می‌شود. برای ایجاد پایداری در بخش کشاورزی و جلوگیری از هدر رفتن منابع، لازم است که ابتدا عناصر مؤثر بر ضایعات در مراحل مختلف را شناسایی و پس از بررسی دقیق وضعیت موجود، با آینده‌نگری و در نظر گرفتن تحولات جهت نیل به توسعه پایدار به مدیریت ضایعات در بخش کشاورزی پرداخت. ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی، انبارداری صحیح، ایجاد شبکه‌های پیشرفته و ایجاد بازارهای مناسب محصولات کشاورزی که همگی در راستای مدیریت ضایعات در مراحل پس از برداشت می‌باشند. در این چارچوب وزارت صمت و ستاد تنظیم بازار قبل از عید تلاش کردند تا با در اختیار قرار دادن غرفه‌های رایگان جهت توزیع و عرضه مستقیم میوه، افراد را تشویق کنند تا میوه‌های خود را در شب عید به مردم عرضه کنند، اما از آنجا که همواره عده‌ای دلال به دنبال برهم زدن تعادل عرضه و تقاضا هستند از عرضه میوه‌های خود به امید آن که آن را گران‌تر به مردم بفروشند، سر باز زدند و هم اکنون همان میوه‌ها در حال فاسد شدن است؛ داستانی که هر ساله تکرار می‌شود. واقعیت این است که هنوز در " ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی، انبارداری صحیح، ایجاد شبکه‌های پیشرفته و ایجاد بازارهای مناسب محصولات کشاورزی " ضعف وجود دارد. که امید آن می‌رود با توجه به اتمام دوره دولت کنونی، دولت آینده بتواند با برنامه ریزی و پیش‌بینی‌های درست مسیری را انتخاب کند که با کمترین میزان ضایعات میوه روبرو باشیم. و لبخند رضایت را هم به لبان باغدار و هم مصرف‌کننده و مصرف‌کننده و نه دلال میسر خواهد بود.